

ønskeligt, om den ærede Minister allerede forinden Lovforslaget blev forelagt, havde affattet Forslaget saa aldeles klart, at der ikke havde været Spor af, at selv den, der havde den største Lyft til at hævde Kirkens Eiendomsret, kunde bygge Svævelsen af den paa denne Paragraf. Denne Betragtning tror jeg ikke man kan frigjøre sig for. Skulde det imidlertid vise sig, at det var den ærede Ministers alvorlige Mening, hvilket jeg maa tænke efter de Udtalelser, der ere komne paa alle Punkter, ikke at give Stødet til, at der kan bygges nogenformhelt Eiendomsret for Folketirken, vil det nok blive muligt, at den ærede Minister senere vil komme til at indfri sit Ord, saa at Paragrafen bliver saa klar, at der i den Henseende ikke kan reises nogen Tvivl derom. Jeg vilde for mit Vedkommende betragte det som en meget stor Ting, at det klart og bestemt blev fastslaaet, at Eienderne tilhørte Statskassen, saa at Ingenformhelt, selv om han havde nok saa stor Lyft dertil, kunde benegte det. Dernæst skal jeg tillade mig at støtte det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) i det Ønske, at vi maa komme dertil, at en Del af Lønningerne til Præsterne maa blive flydende, fordi der er ikke saa Menighedsmedlemmer, hvis Kbaar kunne være smaa, og som dog, som det blev stærkt betonet, have et ligesaa billigt og retfærdigt Krav paa at kunne tilfredsstilles; men dette kan vist ikke ske paa anden Maade end netop derved, at de faae Lov til at flytte med deres Præstepenge til Svemformhelt de søle sig tiltalte af og knyttede til. Vel har det en Tidlang syntes saaledes, at der har været en vis No med Hensyn til et Krav, der en Gang meget bestemt har været hævdet fra Præsternes Side, men jeg er vis paa, at det paa ny vil fremstaa; det er Kravet paa Præstefrihed. Hvor der handles og tales om et Hjertes dybeste Trang, der vil der efterhaanden ogsaa ligefrem komme et Krav paa, at et Menneſke faar Lov og Ret til at bevæge sig i den Retning, som han vil. Jeg er vis paa, at Fordringen om Præstefrihed paa ny vil trænge sig frem, om den end maasse skal bæres frem af Menighederne selv. Men ligesom jeg tror, at det er det Gneſte, der er sundt og fornuftigt, naar en Mand kommer til at lære i Overensstemmelse med sit Hjertes fulde Overbevisning, saaledes tror jeg ogsaa, at det paa samme Tid er nødvendigt at indrømme Menigheden en virkelig Ret over for ham igjen. Jeg finder det aldeles ubegrundet at hævde en Præstefrihed, naar man ikke samtidigt hævder en lige saa stor Frihed for hvert eneste Menighedsmedlem. Af denne Grund skulde jeg meget anbefale, at vi vedtage et Forslag, der i alt Fald kan lette Veien derhen til, om det end ikke kan ske strax, at Folk i det Hele kunne komme til med større Lethed at samle sig om den, som de søle sig hjertelig tiltrukket af og aandelig knyttet til. Dette vil efter min Mening være af en stor og alvorlig Betydning, fordi det derved vil blive

muligt, at Folk kunne komme til at søle sig ganske anderledes hjemme. Det vil vist efterhaanden mere og mere gaa op for hver Enkelt, at det gjælder om at samle sig i mindre Kredse, hvor det Store, som der er peget paa, kan komme til at samle sig og leve sig op hos hver Enkelt, og det vil derfor være nødvendigt, at der indrømmes større Frihed i den Henseende, og at der samtidigt gives Folk Raad dertil; thi ganske vist have de nu Lov til at samle sig om en anden Præst, men paa den anden Side maa man sige, at de, der blive tilbage, ikke have Ret til at sidde inde med de Bidrag, som de, der ere udtraadte af Sognemenigheden, have ydet, og som ere ydede gennem deres Forsædre. Disse have lige saa fuldt Ret til at nyde Godt deraf som enhver Anden, saalænge de staa paa Folketirkens Grund.

Winther: Efter de vidtløftige Forhandlinger, som denne Sag saa ofte her har gennemgaaet, og efter de vidtløftige Foredrag, vi i Dag have hørt, skal jeg fatte mig meget kort. Der er en særlig Anledning for mig til at tage Ordet i denne Sag, og som jeg skal komme tilbage til; men jeg vil forud derfor omtale et Par Punkter, som der maa lægges særlig Vægt paa ved denne Sag, og som ogsaa i Dag ere fremdragne fra forskjellige Sider. For det Første er der Hjemmeligheden ved de Banffeligheder, som stille sig i Veien for hele denne Sags Ordning, som jeg tror ligger deri, at der fra Regjeringens Side slet ikke antages at være nogen Nødvendighed for at faae indført nogen Forandring. Regjeringen befinder sig overordentlig vel ved den Tilstand, som nu er til Stede; thi den har Eneraadigheden over disse Midler uden Statsmagtens, uden Repræsentationens Indblanding. Der er vist Ingen, der vil kunne negte dette, naar man hver Dag ser, at der oprettes nye Præsteembeder, og hvorledes der tages Indtægter fra et Embede og lægges til et andet. Saalænge dette er Tilfældet, uden at Rigsdagen spørges, saa, siger jeg, betragter Regjeringen sig som den, der er eneraadig over disse Midler; jeg mener, at den administrative Magt her i Landet, Kongen og hans Ministerium, anse sig for at være berettigede til at være eneraadige derover. Men hvad skulde da bevæge dem til at være saa forlegne for at søge Tilstanden omgjort, naar de ikke kunne faae det absolut, som de ville have det? Hvorfor ville de ikke indrømme Repræsentationen en virkelig og sand Medvirkning med Hensyn til Raadigheden over disse Midler? Fordi de sige som saa: Ulykkelig den, der er i Besiddelse af Tingene, lykkelig den, der har Magten, han giver den ikke fra sig, uden at han dog kan faae bevaret saa Meget, som Tidernes Ugunst for ham vil tillade. Naar har man set, at Præsteflabet og de, der have ført dets Sag, have eftergivet Nogetformhelt, uden med en Reservation, uden at de have behøvd en Singer, en liden